Archetype

Nicos Valsamakis

Ανδρέας Γιακουμακάτος - 17/11/2026

Andreas Giacumacatos, **Nicos Valsamakis**, κείμενα Τ. Ανδριανόπουλος, Α. Γιακουμακάτος, Σ. Γιαμαρέλος, Μ. Ηλιάκης, Άλ. Ρόδη, Χ. Τέσσας, Π. Τσακόπουλος, εκδόσεις Electa, Μιλάνο 2026, σ. 352 [αγγλικά/ιταλικά].

Κυκλοφορεί σύντομα στα ιταλικά και διεθνή βιβλιοπωλεία η μεγάλη μονογραφία του Ανδρέα Γιακουμακάτου για τον Νίκο Βαλσαμάκη. Το βιβλίο, με εξαιρετική εικονογράφηση και γραφιστική επιμέλεια, στη σειρά των κλασικών μονογραφιών Electa-Mondadori, διατρέχει τις οκτώ σχεδόν δεκαετίες επαγγελματικής δράσης του αειθαλούς Αθηναίου δασκάλου επιχειρώντας ‘διαγώνιες’ αναγνώσεις του έργου του ανάμεσα στη διεθνιστική έφεση, την οπτική της ένταξης και το ζήτημα της κατασκευής. Για τον μεγάλο Έλληνα αρχιτέκτονα γράφουν επίσης στο βιβλίο οι Τηλέμαχος Ανδριανόπουλος, Στέλιος Γιαμαρέλος, Μανώλης Ηλιάκης, Άλκηστις Ρόδη, Χρήστος Τέσσας και Παναγιώτης Τσακόπουλος. Η μονογραφία θα κυκλοφορήσει σύντομα και στην Ελλάδα από το δίκτυο των εκδόσεων Καπόν.

Ο Νίκος Βαλσαμάκης εργάζεται αδιάκοπα εδώ και εβδομήντα πέντε χρόνια. Με αδιάλειπτη εμμονή για τη λειτουργική και τεχνολογική επάρκεια των κατασκευών, ο Αθηναίος αρχιτέκτονας υπήρξε μια εξέχουσα μορφή του ελληνικού μεταπολεμικού διεθνισμού, σε αντίθεση με τους εξίσου διάσημους Έλληνες αρχιτέκτονες του τοπικισμού: τα πιο αντιπροσωπευτικά παραδείγματα είναι αναμφίβολα του Δημήτρη Πικιώνη και του Άρη Κωνσταντινίδη. Εκείνοι, εκφράζοντας με το έργο τους μια χαρακτηριστική «ελληνική πολιτισμική ιδιαιτερότητα», έγιναν γνωστοί και αναγνωρίσιμοι και είχαν μέχρι σήμερα μεγαλύτερη διεθνή προβολή. Ο εκσυγχρονιστικός διεθνισμός του Βαλσαμάκη, στοιχείο θεμελιώδες αλλά όχι μοναδικό στο έργο του, ήταν πιο σημαντικός και ωφέλιμος στο εσωτερικό της χώρας: για τον λόγο αυτόν η μορφή του αειθαλούς δασκάλου υπήρξε μέχρι σήμερα λιγότερο γνωστή και με σχετικά μικρότερη διεθνή απήχηση.

Αυτή η εξαιρετικά εικονογραφημένη μονογραφία για τον Νίκο Βαλσαμάκη είναι η πρώτη, στην Ελλάδα και διεθνώς, που αναδεικνύει το σύνολο του έργου του από το 1951 έως σήμερα. Επιχειρεί την κατανόηση των διαφόρων δημιουργικών περιόδων και του εύρους των σχεδιαστικών του προσεγγίσεων, καθώς και του ζητήματος της σχέσης της αρχιτεκτονικής με το αστικό και φυσικό περιβάλλον, μέσω κριτικών δοκιμίων και της επισήμανσης διαχρονικών «θεματικών ενοτήτων» που συνθέτουν το έργο του μεγάλου Έλληνα αρχιτέκτονα. Η προσωπικότητα του Νίκου Βαλσαμάκη αναδύεται εδώ πολύ πιο σύνθετη, πολυδιάστατη και πλούσια σε νοήματα συγκριτικά με τον τρόπο με τον οποίο έχει γίνει μέχρι σήμερα αντιληπτή ως ενός γενικά «Έλληνα μοντερνιστή αρχιτέκτονα». Το έργο του Βαλσαμάκη διακρίνεται για την ιδέα της αρχιτεκτονικής που επενδύει σε έναν μοντερνισμό έξω από τον χρόνο, ο οποίος διέπεται από την αδιάλειπτη και αδιόρατη αίσθηση του κλασικού.

